

آثار تقی‌الدین کاشانی

هرچند مهم‌ترین و مفصل‌ترین تألیف تقی‌الدین همان خلاصه‌الاشعار است، آثار دیگری نیز از وی به‌جامانده که گویای علاقه‌مندی و جویایی او در علوم ادبی است. آثار به‌جا مانده از وی به شرح زیر است:

۱. خلاصه‌الاشعار و زبدة‌الافکار. در ادامه مفصل در باره این اثر سخن خواهیم گفت.
 ۲. مجمع‌القصاید. دستنویسی از این مجموعه در کتابخانه شخصی محمد دبیرسیاقی موجود است که در سه جلد، دربردارنده دیوانهای ۲۵ شاعر متقدم به این شرح است: حکیم عنصری، فرخی سیستانی، اثیرالدین اخسیکتی، مسعود سعد سلمان، ابوالفرج رونی، سید حسن غزنوی، حکیم ازرقی، عنمان مختاری، ظهیر فاریابی، مجیر بیلقانی، امیر معزی، انوری، عبدالواسع جبلی، ادیب صابر، رشید وطواط، حکیم سوزنی، جمال‌الدین عبدالرزاق، اثیرالدین اومانی، سراج‌الدین قمری، امامی هروی، فریدالدین احوّل، شمس‌الدین طبسی، رکن صاین، بدر چاچی، مجد همگر.
- در این میان تنها بخش حکیم عنصری که در آغاز دستنویس آمده دارای مقدمه است. محمد دبیرسیاقی در تصحیح دیوان عنصری بلخی و دیوان فرخی سیستانی از این دستنویس به عنوان قدیم‌ترین مجموعه اشعار آنها یاد می‌کند که به سالهای ۱۰۶۷ و ۱۰۶۸ ق تحریر شده است.^{۳۶}

۳۶. مشخصات این دستنویس در مقدمه دیوان عنصری بلخی (ص نه - ده) آمده است.

۳. تدوین دیوان محتشم کاشانی. این کتاب در حدود سال ۹۹۶ ق تدوین شده و در هفت مجلد است.^{۳۷}

۴. دیوان. برخی چون آقا بزرگ تهرانی (الذریعه، ج ۷، ص ۲۱۲) و احمد منزوی (۱۳۴۷: ۲۲۶۰/۳، ۱۳۶۷: ۲۰۲۲/۹) از دیوان ذکری کاشانی نام برده‌اند که به گفته بهادر (۱۳۵۵: ۲۸۷/۴) دستنویس آن در کتابخانه آصفیه هندوستان به شماره ۱۰۱۹ موجود است.

۵. مآثر الخضریه. این کتاب در مورد آبادانها و بناهای ساخته شده به همت آقا خضرای نهاوندی، برادر ملا عبدالباقی نهاوندی، است. این اثر پس از سال ۱۰۱۱ ق، احتمالاً در یکی از مقاطعی نوشته شده که مؤلف قصد اختتام خلاصه‌الاشعار را داشته است. تقی‌الدین در جنگی خود، که شرح آن در ادامه خواهد آمد، پس از ذکر اسم و تخلص خود، بیان داشته که در مورد آفاخضرا پاره‌ای در خلاصه‌الاشعار در سال ۱۰۱۱ ق صحبت کرده، اما چون بعد از آن «آثار بسیار از او در این بلده جنت‌نشان پیدا گشته» شاه عباس کبیر امر کرد «اگر جزوی چند ترتیب داده شود که مشتمل باشد بر شمه‌ای از توصیف عمارات و انهار و بقاع که در این مدت حکومت ساخته و پرداخته شده از قاعده شکرگزاری دور نخواهد بود» (ص ۱۹۳).

۶. جنگ. این اثر هم‌اکنون در مرکز احیای میراث اسلامی شهر قم به شماره ۴۵۹۱ نگهداری می‌شود. اغلب مطالب آن به قلم تقی‌الدین کاشانی است، اما نوشته‌های دیگری نیز در آن مشاهده می‌شود. در این جنگ اشعار گزیده فراوانی به همراه روایات، احادیث، احکام و اخبار از ائمه اطهار آمده است. همچنین اقوال و احوال مشایخ و شرح و تفسیر آیات و احادیث و مسائل فقهی و کلامی دیده می‌شود. این اثر مسوده‌ای از اعتقادات و آموخته‌های تقی‌الدین در دوره‌هایی از زندگی است. این اثر افزون بر موارد ذکر شده، حاوی نامه‌هایی است که بخشی از احوال مؤلف را روشن می‌کند.

۳۷. نک: محتشم کاشانی، هفت دیوان، ج ۲، تصحیح عبدالحسین نوایی و محمد صدری، تهران، مرکز پژوهشی میراث مکتوب، ۱۳۸۰.

۷. کتابت نسخه‌ای در فقه به نام «ذکری الشیعه فی احکام الشریعه». مؤلف این کتاب محمدبن مکی عاملی معروف به شهید اول است. دستنویس به تاریخ چهارشنبه ۲۸ ذی‌الحجه ۹۸۰ در مدرسهٔ مجدیهٔ کاشان به کتابت تقی‌الدین کاشی به پایان رسیده و مهر «عبدہ محمدتقی» بر آن نقش شده است و هم‌اکنون در کتابخانهٔ مرعشی نجفی نگهداری می‌شود (نک: مرعشی ۱۳۸۷: ۱۲۶).

